

http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/european_inventory_validation_2018_Denmark.pdf

OECD. (2019a). *OECD skills outlook 2019: Thriving in a digital world*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/df80bc12-en>

OECD. (2019b). *Skills matter: Additional results from the survey of adult skills*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1f029d8f-en>

OECD. (2021). *OECD skills outlook 2021: Learning for life*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/0ae365b4-en>

STAR (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering). (2024). *Labour market reports*. <https://www.star.dk/en/labour-market-monitoring/jobindsats-dk>

UddannelsesGuiden. (n.d.). *UddannelsesGuiden*. <https://www.ug.dk/>

— 90 —

УДК 377.014.6:37.014.5(44+485):37(477)

ОПЦІОНАЛЬНІСТЬ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДЕЯКИХ КОМПОНЕНТІВ СИСТЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ФРАНЦІЇ ТА ШВЕЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

Володимир Крячко,

*кандидат соціологічних наук, старший
науковий співробітник відділу зарубіжних
систем професійної освіти Інституту
професійної освіти НАПН України,*

<https://orcid.org/0000-0002-2869-7490>

e-mail: volodymyr.kryachko@gmail.com

Анотація. На основі аналізу інформаційних джерел експліковано опціональність імплементації деяких компонентів систем забезпечення якості професійної освіти Франції та Швеції в українських реаліях. Схарактеризовано заходи для підвищення якості та привабливості професійної освіти, а також заходи для посилення адаптації професійної освіти до швидких змін потреб ринку праці.

Ключові слова: професійна освіта, якість, Франція, Швеція.

OPTIONS OF IMPLEMENTATION OF SOME COMPONENTS OF THE VOCATIONAL EDUCATION QUALITY ASSURANCE SYSTEMS OF FRANCE AND SWEDEN IN UKRAINIAN REALITIES

Volodymyr Kryachko,

*PhD in Sociology, Senior Research Scientist of
the Department of Foreign Systems of Vocational
Education of the Institute of Vocational Education
of the NAES of Ukraine*

Abstract. Based on the analysis of information sources, the options of implementing of some components of the French and Swedish vocational education quality assurance systems in Ukrainian realities are explicated. Measures to improve the quality and attractiveness of vocational education are elicited, as well as measures to strengthen the adaptation of vocational education to the rapidly changing needs of the labor market are characterized.

Keywords: vocational education, quality, France, Sweden.

Актуальність дослідження зумовлена потребою створення новітніх інструментів та технологій забезпечення якості професійної освіти в Україні, які можуть базуватись на деяких компонентах систем забезпечення якості професійної освіти у Франції та Швеції. Як відомо, Франція запровадила національний план дій щодо покращення якості та боротьби з шахрайством у безперервній професійній освіті та навчанні (CVET). Представлений у липні 2025 року, план об'єднує регуляторні, контрольні та гарантійні заходи для зміцнення довіри до надання навчання, захисту учнів та забезпечення кращого використання державного фінансування. Це перша ініціатива такого масштабу, розроблена на основі повністю міжвідомчого підходу. Реформи, запроваджені з 2018 року, збільшили участь та диверсифікували надання послуг. Однак вони також виявили слабкі місця, включаючи нерівномірну якість навчання, оманливу інформацію для учнів та шахрайську практику з боку меншості постачальників. Стратегія вирішує ці проблеми шляхом посилення вимог до якості в системі CVET.

Центральним стовпом плану є посилення забезпечення якості. Постачальники навчальних послуг стикаються з чіткішими

зобов'язаннями, що підтримуються надійними механізмами нагляду. Система сертифікації якості Qualiopi, яка обумовлює доступ до державного або взаємного фінансування, посилюється за рахунок нових показників, зокрема для навчання учнів. Ці показники стосуються педагогічної організації, підтримки учнів, прозорості результатів та запобігання професійним ризикам. Сфера застосування Qualiopi розширюється. Постачальники навчальних послуг, які готують учнів до національно визнаних професійних кваліфікацій (професійних сертифікатів), зобов'язані мати сертифікат Qualiopi, навіть якщо їхня діяльність фінансується виключно за рахунок плати за навчання. Також посилюються аудити якості. Аудити на місцях стають систематичними, аудитори повинні бути сертифіковані, а також застосовуються суворіші етичні правила. France Competences бере на себе сильнішу координаційну роль для підтримки регулювання органів сертифікації та сприяння послідовній практиці аудиту.

План дій запроваджує нову вимогу щодо авторизації для постачальників безперервної професійної освіти (CVET), що призводить до отримання національних дипломів професійної освіти на рівнях 3–5 Європейської рамки кваліфікацій, від сертифіката професійних навичок (CAP, рівень 3) на рівні старшої середньої освіти до диплома вищого техніка (BTS, рівень 5), що надається через короткострокові програми вищої освіти. Раніше таке навчання могло пропонуватися без попереднього схвалення, що обмежувало можливості державних органів контролювати зміст та проведення. Згідно з новою рамкою, постачальники повинні продемонструвати, що вони мають достатні педагогічні, технічні та наглядові ресурси. Цей механізм авторизації посилює державний нагляд, одночасно зміцнюючи зв'язок між забезпеченням навчання та потребами ринку праці.

На доповнення до реформ забезпечення якості план запроваджує політику нульової толерантності до шахрайства. Правові положення, прийняті у 2025 році, надають органам державної влади право призупиняти або відмовляти в реєстрації постачальників послуг навчання у випадках підозри на шахрайство, включаючи використання підроблених документів та оманливу практику. Ключовою особливістю плану є посилення координації контролю. Обмін інформацією між міністерствами, органами фінансування, органами сертифікації якості та інспекційними службами посилюється завдяки спільним системам даних. Цей підхід спрямований на ефективніше

цілеспрямоване проведення перевірок, зменшення дублювання для постачальників, що відповідають вимогам, та зосередження правозастосування на випадках з підвищеним ризиком.

План дій ставить захист учнів та довіру до професійних шляхів у центр реформи. Він запроваджує заходи для покращення доступу до достовірної інформації про результати навчання, включаючи показники працевлаштування, та для боротьби зі зловживаннями комерційною практикою. Механізми звітності для учнів та фахівців стали простішими у використанні. Поєднуючи вищі стандарти якості, чіткіші процедури авторизації та скоординовані заходи боротьби з шахрайством, Франція прагне зміцнити довіру до своєї системи професійно-технічної освіти (ReferNet France and, & Cedefop 2026).

У Швеції ж з 2020 року було запроваджено кілька заходів для підвищення якості та привабливості професійної освіти. Мережі вищої середньої професійної освіти були запуснені як пробна ініціатива в Норрботтені в листопаді 2022 року та поступово розширилися до 10 регіонів у 2024 році. Їхня мета – сприяти обговоренням між зацікавленими сторонами вищої середньої професійної освіти в усіх типах шкіл, зосереджуючись на регіональних досягненнях, проблемах та рішеннях у професійній освіті, а також досягаючи консенсусу з питань, пов'язаних з професійною освітою. З часом ці мережі прагнуть підвищити якість, рівність та загальну привабливість професійної освіти.

З 2023 року всі програми професійної освіти автоматично включають «факультативні» курси шведською та англійською мовами, які після завершення дозволяють здобувачам освіти отримати доступ до вищої освіти. Для підтримки стандартів професійної підготовки програми професійної освіти були розширені як за обсягом кредитів, так і за навчальним часом. Однак здобувачі освіти все ще мають можливість відмовитися від цих додаткових курсів. Ця зміна була впроваджена шляхом внесення поправки до Закону про освіту парламентом Швеції у квітні 2022 року.

Більше того, Національне агентство освіти Швеції отримало доручення у 2020 році розробити цифрові інструменти для навчальної та професійної орієнтації з метою посилення орієнтації в шкільній системі та надання більшій кількості учнів можливості робити усвідомлений вибір. У 2024 році агентство представило дванадцять цифрових інструментів для навчальної та професійної орієнтації, доступних на вебсайті Utbildningsguiden. Ці інструменти орієнтовані на

здобувачів освіти, які обирають початкову або середню школу, опікунів, які шукають дошкільні заклади або школи для своїх дітей, дорослих, які шукають освіти або кар'єрні можливості, а також консультантів з питань навчання та кар'єри.

У 2023 році Шведське національне агентство вищої професійної освіти надало пріоритет програмам у таких сферах, як цифровізація, перехід на «зелені технології» (екотехнології), енергоефективність та охорона здоров'я. Помітною подією у 2023 році стала поява курсів, зосереджених на штучному інтелекті (ШІ), які становили близько 10% затверджених програм вищої професійної освіти. Більше того, з 2024/25 навчального року штучний інтелект вводиться як новий предмет у старших класах середніх шкіл та муніципальну освіту для дорослих, а з осені 2024 року штучний інтелект доступний як додатковий предмет для учнів інших програм.

У лютому 2025 року уряд Швеції офіційно розпочав свою національну стратегію STEM (наука, технології, інженерія та математика), яка охоплює всю систему освіти від дошкільних закладів до аспірантських досліджень. Ключовий контекст розвитку полягає у постановці конкретних цілей зарахування на програми STEM, реформах освітніх кредитів у вищій освіті та ініціативах щодо подолання гендерного розриву в технічних галузях. Стратегія відповідає потребі Швеції в більшій кількості людей з ґрунтовними знаннями в галузі STEM, щоб вирішити проблему дефіциту кваліфікованих кадрів у кількох сферах та продовжувати працювати над тим, щоб Швеція й надалі залишалася інноваційною технологічною країною на передовій (Cedefop 2025, Vocational education).

Отже, Швеція вжила низку заходів для підвищення якості та привабливості професійної освіти, а також для посилення адаптації професійної освіти до швидких змін потреб ринку праці. Практичні імплементації таких заходів доцільно здійснити в реаліях професійної освіти України. З іншого боку, такі компоненти систем забезпечення якості професійної освіти Франції та Швеції як: захист учнів, забезпечення прозорості та сприяння досконалості в системі безперервної професійної освіти, посилення забезпечення якості та нагляду, скоординований контроль та нульова толерантність до шахрайства тощо, можуть бути імplementовані і в українських реаліях.

Список посилань

Cedefop. (2025). *Vocational education and training policy briefs 2024 – Sweden*. National VET policy developments 2023-24. <https://data.europa.eu/doi/10.2801/9828106>

ReferNet France and, & Cedefop (2026, January 16). *France: Strengthening quality assurance to boost trust in VET*. National news on VET. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/france-strengthening-quality-assurance-boost-trust-vet>

— 00 —

УДК 377:331.548(477+492)

РОЛЬ МІКРОКВАЛІФІКАЦІЙ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: АДАПТАЦІЯ ДОСВІДУ КОРОЛІВСТВА НІДЕРЛАНДИ

Алла Онищенко,

*доктор філософії, науковий співробітник
відділу зарубіжних систем професійної освіти
Інституту професійної освіти НАПН України,
<https://orcid.org/0000-0001-6098-8792>
e-mail: aponyschenko@gmail.com*

Анотація. У статті обґрунтовано стратегічну роль мікрокваліфікацій як інноваційного інструменту розвитку людського капіталу в умовах повоєнного відновлення України. На основі аналізу досвіду Королівства Нідерланди розкрито механізми функціонування тристороннього партнерства (модель SBV), модульної структури кваліфікацій та системи валідації неформального й інформального навчання (EVC). Особливу увагу приділено практичним аспектам адаптації нідерландських практик в український освітній простір, зокрема через створення секторальних рад, інтеграцію часткових кваліфікацій до Єдиного реєстру кваліфікацій та цифровізацію підтвердження результатів навчання. Доведено, що впровадження системи мікрокваліфікацій є запорукою економічної стійкості держави,